



Πανεπιστήμιο Κρήτης

Δ.Π.Μ.Σ.

Στην Ειδική Αγωγή

**ΜΑΘΗΜΑ: ΣΔΠΣ 104 Ψυχοδυναμική συστημική  
προσέγγιση των συναισθηματικών και  
συμπεριφορικών διαταραχών και πρακτική**

**ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Βέλτιστες πρακτικές και  
αποτελεσματικά προγράμματα για τους μαθητές με  
συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές  
σύμφωνα με την έκθεση της Hanover Research , 2013  
(Effective Programs for Emotional and Behavioral  
Disorders, January 2013)**

Διδάσκων: Κος Κουρκούτας Ηλίας

Φοιτήτρια: Σχοιναράκη Μαρία

Αριθμός Μητρώου: 0222

Ακαδημαϊκό Έτος: 2017-18

Εξάμηνο: Εαρινό

Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών για τις συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές, ιστορικά χαρακτηρίστηκε από:

- **την εστίαση στη διαχείριση της τάξης,**
- **τις κοινωνικές δεξιότητες και**
- **τη διαχείριση θυμού,**

πολλοί ερευνητές υποστήριξαν πιο πρόσφατα ότι οι παρεμβάσεις που επικεντρώνονται στην ακαδημαϊκή κατάρτιση είναι αποτελεσματικότερες στην υποστήριξη και εμπλοκή των μαθητών με διαταραχές συμπεριφοράς, καθώς:

- η προαγωγή ενός υψηλότερου επιπέδου δέσμευσης με τους ακαδημαϊκούς βοηθάει στη συγκράτηση των προβλημάτων συμπεριφοράς και μπορεί τελικά να προσφέρει στους φοιτητές μια ισχυρότερη βάση για επιτυχία αργότερα στη ζωή.
- οι πολιτικές "μηδενικής ανοχής", στις οποίες οι φοιτητές αναστέλλονται ή εκδιώκονται αυτόματα ως αποτέλεσμα συγκεκριμένων παραβιάσεων, μπορούν να είναι επιβλαβείς για τους φοιτητές με EBD

Ως εναλλακτική λύση σε τέτοιες πολιτικές υποστηρίχθηκαν **στοχοθετημένες προσεγγίσεις** όπως:

- Οι στρατηγικές μάθησης που υποστηρίζονται από συμμαθητές, **η διδασκαλία από συμμαθητές και οι αυτοδιαχειριζόμενες παρεμβάσεις** έχουν αναγνωριστεί από τους μελετητές της EBD ως αποτελεσματικές στην αύξηση των επιπέδων εμπλοκής και επίτευξης των σπουδαστών.

Και τα **κλιμακωτά συστήματα παρέμβασης** όπως:

- οι παρεμβάσεις ανταπόκρισης στην παρέμβαση (RtI) και
- οι θετικές συμπεριφορές και υποστηρικτικές συμπεριφορές (PBIS)

Το Συμβούλιο για τα Παιδιά Με Ιδιαιτερότητες σημείωσε ότι το RtI και το PBIS προσφέρουν τις περισσότερες δυνατότητες αποτελεσματικότητας όταν υλοποιούνται από κοινού.

## **ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

Από τις **τεχνικές υποβοήθησης από συμμαθητές**, η Farley et al. επεσήμανε ότι η **αλληλοδιδασκτική μέσα στην τάξη (CWPT)** είναι το πιο διερευνημένο και ευρέως αναγνωρισμένο αποτελεσματικό μοντέλο ομαδικής μάθησης.

Η **αλληλοδιδασκτική** περιλαμβάνει την **εκχώρηση των μαθητών σε ζευγάρια** για να διδάξουν ο ένας τον άλλον **διαβάζοντας, θέτοντας ερωτήσεις και παρέχοντας οδηγίες και σχόλια σχετικά με τις σωστές και λανθασμένες απαντήσεις** σε πολύ δομημένη μορφή.

Συνιστώνται οι ακόλουθες οδηγίες:

- ✓ **Ομάδες φοιτητών σε ετερογενή σύσταση**
- ✓ **Χρήση της τεχνικής για περίπου 20 λεπτά την ημέρα, με κάθε φοιτητή να παίρνει το ρόλο του καθοδηγητή για 10 λεπτά και ο μαθητής για 10 λεπτά**
- ✓ **Επανάληψη τεχνικής τρεις φορές την εβδομάδα**
- ✓ **Οι καθοδηγητές θα πρέπει να διαμορφώνουν και να εξασκούν πρακτική με τους μαθητές ως πρώτο βήμα στην υλοποίηση**
- ✓ **Η διαδικασία καθοδήγησης αρχίζει αφού οι μαθητές διαβάσουν ένα τμήμα κειμένου**

- ✓ Οι καθοδηγητές διαβάζουν τις ερωτήσεις που δίνονται από τον δάσκαλο για να εκτιμήσουν την κατανόηση του νοήματος από την ανάγνωση
- ✓ Οι καθοδηγητές έχουν τις απαντήσεις και παρέχουν θετική ανατροφοδότηση και αναγνώριση για σωστές απαντήσεις ` διακόπτουν και διαμορφώνουν σωστές απαντήσεις όταν ο μαθητής δίνει μια εσφαλμένη απάντηση ` οι καθοδηγητές στη συνέχεια κάνουν ξανά την ερώτηση για να παράσχουν στον εκπαιδευόμενο την ευκαιρία να απαντήσει σωστά
- ✓ Ο δάσκαλος κυκλοφορεί και τυχαία απονέμει πόντους στις ομάδες για τις απαντήσεις των μαθητών και τις κατάλληλες αλληλεπιδράσεις.
- ✓ Οι συστάσεις των ομάδων μπορούν να ομαδοποιηθούν σε μεγαλύτερες 'ομάδες' για να αγωνιστούν για πόντους.
- ✓ Οι βαθμολογίες δοκιμών στο τέλος της ενότητας προστίθενται στους πόντους της ομάδας και οι νικητές ανακοινώνονται και ενισχύονται (π.χ. κερδίζοντας πιστοποιητικό) την επόμενη εβδομάδα.

### Παρεμβάσεις Αυτοδιαχείρισης

Σχήμα 1.1: Τύποι Παρεμβάσεων Αυτοδιαχείρισης (Σύμφωνα με τη Farley et al. η αυτο-παρακολούθηση είναι η πιο συχνά χρησιμοποιούμενη για φοιτητές με EBD)

ΤΥΠΟΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Αυτο-παρακολούθηση	Οι μαθητές παρατηρούν και καταγράφουν στοχοθετημένες συμπεριφορές.
Αυτοαξιολόγηση	Ο φοιτητής συγκρίνει την απόδοσή του με τα καθορισμένα κριτήρια.
Αυτο-διδασκαλία	Η συμπεριφορά που κατευθύνεται από τους μαθητές κατευθύνεται μέσω της χρήσης αυτο-δηλώσεων.
Ορισμός στόχων	Οι μαθητές επιλέγουν ένα στόχο και δημιουργούν προσωπικές οδηγίες για δέσμευση και πρόοδο προς το σκοπό αυτό.
Στρατηγική διδασκαλία	Οι μαθητές διδάσκονται βήματα που θα ακολουθούνται ανεξάρτητα με τον γενικό σκοπό επίλυσης ενός προβλήματος ή επίτευξης ενός στόχου.

Πηγή: Farley et al. (2012). "Πρακτικές βασισμένες σε αποδεικτικά στοιχεία για φοιτητές με EBD".

Προτείνονται οι ακόλουθες οδηγίες κατά την εφαρμογή αυτοελέγχου στην τάξη:

- ✓ Επιλογή **ακαδημαϊκού στόχου** και **διάσκεψη** με τους μαθητές, όπου:
  - Παρέχονται παραδείγματα ακαδημαϊκών εργασιών του μαθητή που έχουν εκπληρώσει τα αναμενόμενα κριτήρια.
  - Συζητείται η σημασία της παραμονής στην εργασία και η προσοχή στη λεπτομέρεια κατά τη διδασκαλία, καθώς και η σημασία της ολοκλήρωσης της ακαδημαϊκής εργασίας.
  - Υπογραμμίζεται ότι τόσο η ποιότητα όσο και η ποσότητα των αναθέσεων θα αξιολογηθούν.

- Εισάγεται ο φοιτητής στην αυτο-παρακολούθηση, προτείνοντας να διαχειριστεί ανεξάρτητη εργασία χρησιμοποιώντας αυτο-παρακολούθηση και γραφική παράσταση.
  - Δίνεται στον φοιτητή ένα παράδειγμα ενός διαγράμματος παρακολούθησης της προόδου.
  - Δίνεται παραδείγματα για τον υπολογισμό των βαθμολογιών για την ολοκλήρωση και την ακρίβεια και πώς χρησιμοποιείται το διάγραμμα παρακολούθησης προόδου.
- ✓ Ο φοιτητής πρέπει να ολοκληρώσει μια εργασία.
  - ✓ Αφήνεται ο μαθητής να διορθώσει την εργασία καθώς ο δάσκαλος δίνει τις σωστές απαντήσεις.
  - ✓ Υποβάλλεται ο μαθητής να υπολογίσει την βαθμολογία ακρίβειας και παραγωγικότητας και στη συνέχεια να καταγράψει και να βαθμολογήσει αυτές τις βαθμολογίες στο γράφημα προόδου.
  - ✓ Ενθαρρύνεται η χρήση αυτοελέγχου σε διάφορους τομείς.

ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ Το Γραφείο του Επιθεωρητή Δημόσιας Εκπαίδευσης του Κράτους της Ουάσινγκτον παρέχει ένα χρήσιμο "Οδηγό Καλύτερης Πρακτικής για την Παρέμβαση", που αναπτύχθηκε μέσω των Connect IDEAS Project - μια κοινοπραξία της σχολικής περιοχής Clover Park, του Κέντρου Μελετών και Θεραπείας Παιδιών του Κράτους και της Σχολής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου του Seattle.

Ο οδηγός εντοπίζει ειδικές παρεμβάσεις για κοινά προβλήματα συμπεριφοράς που εκδηλώνονται από φοιτητές με σοβαρή ΕΒΔ. Προτεινόμενες στρατηγικές παρέχονται για τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και τους ίδιους τους μαθητές, με στόχο την προώθηση θετικών συμπεριφορών.

Σχήμα 1.2: Διδασκαλία παρεμβάσεων για μαθητές με συναισθηματικές διαταραχές ή διαταραχές συμπεριφοράς

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ	ΕΠΙΘΥΜΗΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΜΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ
Κατάλληλη αυτο-έκφραση	Οι μαθητές εκφράζουν τις ιδέες, τις σκέψεις τους και τα συναισθήματά τους χρησιμοποιώντας την επιθυμητή γλώσσα.	Οι μαθητές χρησιμοποιούν ακατάλληλη γλώσσα (π.χ. βρισιές)	-Σαφής καθορισμός της προσβλητικής γλώσσας -Δημοσίευση λιστών προσβλητικών και μη προσβλητικών λέξεων -Στείλτε λίστες στο σπίτι για τα μέλη της οικογένειας -Δημιουργία δεσμού μεταξύ αυτοσεβασμού και γλώσσας -Διδάξτε για τα συναισθήματα -Διδάξτε εναλλακτικούς τρόπους για έκφραση του θυμού -Μοιραστείτε συναισθήματα με άλλους

			<ul style="list-style-type: none"> <li>-Παιχνίδι ρόλων με ισχυρά συναισθήματα</li> <li>-Παροχή σχολίων</li> <li>-Χρησιμοποιήστε περιοδικά για αυτο-έκφραση</li> <li>-Ανακατευθύνετε την προσοχή</li> <li>-Δημιουργήστε κίνητρα</li> </ul>
Ακολουθώντας τις οδηγίες	Το παιδί ακολουθεί οδηγίες και κανόνες, τόσο στο σπίτι όσο και στο σχολείο.	Το παιδί αρνείται να ακολουθήσει τις οδηγίες που δίνονται από ενήλικες.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Καθορίστε σαφώς το πρόβλημα</li> <li>- Ανάπτυξη σχεδίου</li> <li>-Χρησιμοποιήστε απλές οδηγίες</li> <li>-Να είστε συνεπής</li> <li>-Να γνωρίζετε πότε να αγνοήσετε τη μη συμμόρφωση</li> <li>-Γνωρίζετε πότε πρέπει να αντιμετωπίσετε τη μη συμμόρφωση</li> <li>-Άμεση διδασκαλία της συμμόρφωσης</li> <li>-Ενδυναμώστε τους μαθητές με θετικούς τρόπους</li> <li>-Χρησιμοποιήστε θετική ενίσχυση</li> </ul>
Τιμότητα	Οι μαθητές θα είναι ειλικρινείς με τον εαυτό τους και τους άλλους.	Οι μαθητές ψεύδονται στο σπίτι, στο σχολείο και στην κοινότητα στην οικογένεια, τους συνομηλίκους, το προσωπικό και τα μέλη της κοινότητας.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Καθορίστε σαφώς το πρόβλημα</li> <li>- Καθορίστε σαφώς κανόνες</li> <li>- Κάντε συγκεκριμένες συζητήσεις για το ψέμα</li> <li>- Αναγνωρίστε την ειλικρινή συμπεριφορά</li> <li>-Μην τιμωρείτε την ειλικρίνεια</li> <li>-Παιχνίδια ρόλων για την ειλικρίνεια</li> <li>-Διαβάστε ιστορίες για την ειλικρίνεια</li> <li>-Ανατρέξτε στον σχολικό σύμβουλο</li> </ul>
Διατηρώντας τα όρια	Οι σπουδαστές κρατούν την κατάλληλη απόσταση από τους άλλους και χρησιμοποιούν την αφή με "εντάξει" τρόπους.	Οι μαθητές αγγίζουν τους άλλους ακατάλληλα.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Διδάξτε τα όρια</li> <li>-Σεβαστείτε τις πολιτισμικές διαφορές</li> <li>-Αναγνωρίστε τις πολιτισμικές προκαταλήψεις</li> <li>- Διδάξτε για τον προσωπικό χώρο</li> <li>-Καθορίστε τα όρια «ως προς το χέρι»</li> <li>-Ενθαρρύνετε εναλλακτικές λύσεις για παρεμβατικές επαφές</li> <li>-Διδάξτε εναλλακτικές στρατηγικές για θετική προσοχή</li> <li>-Καθορίστε σαφώς τα όρια χώρου</li> <li>-Χρησιμοποιήστε πλατείες μοκετών</li> <li>-Παρακολουθήστε τη διάταξη της τάξης ή των καθισμάτων</li> <li>-Συνεργαστείτε με τους γονείς και τους επαγγελματίες</li> <li>- Ανάπτυξη σχεδίου ασφάλειας</li> <li>-Διατηρήστε την κατάλληλη</li> </ul>

			εμπιστευτικότητα
Ανάκαμψη από γεγονότα που προκαλούν αναστάτωση	Οι μαθητές μπορούν να ανακάμψουν από γεγονότα που έχουν προκαλέσει αναστάτωση.	Οι μαθητές μπαίνουν στο σχολείο / τάξη εκθέτοντας συμπεριφορές που υποδηλώνουν θυμό, απογοήτευση και αδυναμία να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις του σημερινού περιβάλλοντος.	Υποστήριξη φοιτητών μετά από γεγονότα αναστάτωσης - Χρησιμοποιήστε βοηθητικές τεχνικές – Επεξεργαστείτε το συμβάν -Δώστε σχόλια -Να είστε υπομονετικοί με τη διαδικασία ανάκαμψης - Ανάπτυξη χρονοδιαγράμματος των γεγονότων -Προσδιορίστε αν υπάρχει ανάγκη για επαγγελματική βοήθεια -- Βγάλτε συμπεράσματα – Συζητήστε τις συστάσεις με το μαθητή -Μετάβαση μαθητή πίσω στην τάξη, όταν ενδείκνυται -Παροχή βελτίωσης δεξιοτήτων - Αντιμετωπίστε γνωστικές στρεβλώσεις -Προχωρήστε με προσοχή
Σεβασμός ιδιοκτησίας	Το παιδί σέβεται την ιδιοκτησία των άλλων, καθώς και το ίδιο το παιδί.	Το παιδί καταστρέφει την ιδιοκτησία.	-Καθορίστε σαφώς το πρόβλημα -Ενθάρρυνση της αυτο-παρακολούθησης -Δώστε προφορικές ή μη λεκτικές ενδείξεις/σήματα -Προώθηση της επικοινωνίας και της κατανόησης -Βοηθήστε τους μαθητές που είναι εκτός ελέγχου -Ενθαρρύνετε την επιστροφή -Προπονήστε τους μέσω της συγχώρεσης – Μοντελοποιήστε το σεβασμό και την υπερηφάνεια για την ιδιοκτησία
Ασφάλεια	Το παιδί θα είναι ασφαλές με τους άλλους.	Το παιδί βλάπτει τους άλλους με σωματική επαφή, όπως το χτύπημα, το δάγκωμα ή οι κλοτσιές.	-Καθορίστε σαφώς το πρόβλημα -Καθορίστε σαφώς κανόνες- Ανάπτυξη ατομικών συμβάσεων -Χρησιμοποιήστε θετική ενίσχυση –Ξεχωρίστε τους μαθητές -Να είστε συνεπής -Διδάξτε και μοντελοποιήστε μέσω περιοδικών -Διδάξτε τη χαλάρωση -Χρησιμοποιήστε τη μοντελοποίηση ρόλων
Ικανοποιητικές αλληλεπιδράσεις	Ο σπουδαστής επικοινωνεί με τους ενήλικες με θετικό τρόπο.	Οι μαθητές υποστηρίζουν ότι έχουν "τουπέ", ή συμμετέχουν σε αγώνες εξουσίας.	-Μοντελοποιήστε ή μιμηθείτε τη θετική επικοινωνία -Διδάξτε τη θετική επικοινωνία - Εμφανίστε σεβαστή στάση - Χρησιμοποιήστε τεχνικές

			"παπαγαλίας" -Βοηθήστε τους μαθητές να κατανοήσουν τις αρνητικές συνέπειες του διαπληκτισμού -Βοηθήστε τους μαθητές να δεχθούν το "όχι" -Βοηθήστε τους μαθητές να μάθουν πότε να λένε "όχι"
Παραμονή σε καθορισμένες περιοχές	Οι μαθητές μένουν στην καθορισμένη περιοχή (δηλαδή, όπου αναμένεται να είναι).	Οι μαθητές περιφέρονται στην τάξη, αποχωρούν από την τάξη ή ξεφεύγουν.	-Καθορίστε σαφώς το πρόβλημα -Δημοσίευση σαφών κανόνων -Ορίστε σαφείς προσδοκίες -Αναπτύξτε συμβάσεις -Χρησιμοποιήστε συνεπή δομή –Σωστή απόσταση οθόνης διδασκαλίας -Αλλάξτε τη διάταξη καθισμάτων - Χρησιμοποιήστε δείκτες δαπέδου- Αλλαγή διαρρύθμισης δωματίου- Να είστε ευέλικτοι -Παροχή αισθητηριακών ερεθισμάτων - Ελαχιστοποίηση περισπασμών -Χρήση κοινής γλώσσας - Χρησιμοποιήστε μη λεκτικές υποδείξεις -Χρησιμοποιήστε θετική ενίσχυση- Ελαχιστοποίηση θορύβων - Χρησιμοποιήστε μοντελοποίηση ρόλων- Χρησιμοποιήστε "Παιδική χαρά" -Ενθάρρυνση της αυτο- παρακολούθησης - Αντιμετωπίστε άμεσα στην τάση να ξεφεύγουν
Περιμένοντας να μιλήσουν	Οι μαθητές σηκώνουν το χέρι τους για να μιλήσουν.	Οι σπουδαστές διακόπτουν τους άλλους όταν μιλάνε, καθώς μιλάνε «εκτός σειράς» ή «ξεθωριάζουν» τις απαντήσεις.	-Καθορίστε σαφώς το πρόβλημα –Θέστε ξεκάθαρους κανόνες -Ορίστε σαφείς προσδοκίες -Ενθάρρυνση της αυτο-παρακολούθησης - Ενίσχυση θετικών προσπαθειών -Αλλάξτε τη διάταξη των καθισμάτων – Αγνοήστε τις διακοπές - Χρησιμοποιήστε μη λεκτικές υποδείξεις -Μοντελοποίηση ρόλου πρακτικής

Πηγή: Γραφείο Επιθεωρητή Δημόσιας Εκπαίδευσης, Πολιτεία της Ουάσινγκτον

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ: ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Σχήμα 1.3: Προσδιορισμός και εφαρμογή πρακτικών βασισμένων σε αποδεικτικά στοιχεία για το EBD

Βήμα 1: Καθορίστε τα χαρακτηριστικά	-Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να σκεφτούν τα μοναδικά χαρακτηριστικά των μαθητών, του περιβάλλοντος και του εκπαιδευτή. -Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να εξετάσουν τη δική τους βάση γνώσεων, την εμπειρία, τη φιλοσοφία και το στυλ, για να εξασφαλίσουν τη δυνατότητα υλοποίησης.
Βήμα 2: Εξετάστε τις πηγές	-Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να εξετάσουν τους διαθέσιμους πόρους που σχετίζονται με τα ΕΑΕ. Αυτές οι πηγές μπορεί να περιλαμβάνουν το What Works Clearinghouse, την καλύτερη εγκεκριμένη εγκυκλοπαίδεια τεκμηρίων και οργανισμούς όπως το εθνικό κέντρο αυτισμού.
Βήμα 3: Αποφασίστε για μια EBP	-Μπορεί να μην υπάρχει πάντα μια ακριβής αντιστοιχία μεταξύ του μαθητή, του εκπαιδευτικού και των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών και των διαθέσιμων προγραμμάτων παρέμβασης, αλλά οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να στοχεύουν στον εντοπισμό των πρακτικών που ταιριάζουν καλύτερα στο περιβάλλον της τάξης τους.
Βήμα 4: Προσδιορίστε τα θεμελιώδη στοιχεία του EBP	-Για να αναπαραχθούν τα θετικά αποτελέσματα που διαπιστώθηκαν στην έρευνα, τα θεμελιώδη στοιχεία της πρακτικής πρέπει να εντοπιστούν και να εφαρμοστούν με πιστότητα. Ακόμα και μικρές αλλαγές ή αλλοιώσεις στα κεντρικά στοιχεία ενός EBP μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά τα αποτελέσματα.
Βήμα 5: Εφαρμογή της πρακτικής μέσω της αποτελεσματικής διδασκαλίας	-Η αποτελεσματική διδασκαλία περιλαμβάνει τη <b>μεγιστοποίηση της ακαδημαϊκής δέσμευσης</b> , τη χρήση της κατάλληλης ανατροφοδότησης, τη διδασκαλία βασικών λεξιλογίων, την προεπισκόπηση των οδηγιών, την αναθεώρηση των προηγούμενων οδηγιών, <b>την παρακολούθηση της απόδοσης των μαθητών</b> , με την κυκλοφορία και την παρακολούθηση του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος, την αναγνώριση της κατάλληλης συμπεριφοράς, <b>τη διδασκαλία με ενθουσιασμό</b> , και την εφαρμογή χρόνου αναμονής μετά την ερώτηση.
Βήμα 6: Παρακολουθήστε τα αποτελέσματα	-Τα EBPs λειτουργούν με την πλειοψηφία των μαθητών. Ωστόσο, είναι σημαντικό να παρακολουθείται η πρόοδος των μαθητών ώστε να αξιολογείται αντικειμενικά η πρακτική. -Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να μετρούν συστηματικά την πρόοδο των σπουδαστών (π.χ. μέσω μετρήσεων με βάση το πρόγραμμα σπουδών) για να μετρήσουν την αποτελεσματικότητα.
Βήμα 7: Προσαρμογή των οδηγιών και συνέχιση της παρακολούθησης των αποτελεσμάτων	-Μετά την κατανόηση των βασικών συνιστωσών της πρακτικής, ο δάσκαλος μπορεί να προσαρμόσει τη διαδικασία ώστε να ταιριάζει καλύτερα στις ανάγκες και τις ικανότητες των μαθητών και των εκπαιδευτικών, ιδιαίτερα αν τα αποτελέσματα των μαθητών δεν παρουσιάζουν τα επιθυμητά αποτελέσματα. -Ωστόσο, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να μεριμνήσουν ώστε να μην μεταβληθούν ή να διακυβευθούν τα βασικά στοιχεία της πρακτικής ως αποτέλεσμα της προσαρμογής. -Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να συνεχίσουν να συμμετέχουν σε ένα συνεχή κύκλο παρακολούθησης και προσαρμογής για την καλύτερη προσαρμογή των αναγκών όλων των μαθητών.

Πηγή: Farley et al. (2012). "Πρακτικές βασισμένες σε αποδεικτικά στοιχεία για σπουδαστές με EBD".



## ΚΛΙΜΑΚΩΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

### ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (RTI)

Το Εθνικό Κέντρο για την Ανταπόκριση στην Παρέμβαση (NCRTI) προσδιορίζει τα ακόλουθα "βασικά συστατικά" ενός μοντέλου RTI:

- ✓ Σχολικό, πολυεπίπεδο εκπαιδευτικό και συμπεριφορικό σύστημα για την πρόληψη της σχολικής αποτυχίας
- ✓ Ύπαρξη Αξιολόγησης
- ✓ Παρακολούθηση της προόδου και
- ✓ Λήψη αποφάσεων με βάση τα δεδομένα για διδασκαλία, κίνηση εντός του συστήματος πολλαπλών επιπέδων και ταυτοποίηση αναπηρίας.

Τα προγράμματα RTI τυπικά βασίζονται σε μια δομή παρέμβασης τριών επιπέδων:

**Πρωτοβάθμια πρόληψη:** Βασική εκπαίδευση υψηλής ποιότητας που ικανοποιεί τις ανάγκες των περισσότερων φοιτητών, συνήθως 80 έως 90 τοις εκατό του φοιτητικού σώματος.

**Δευτεροβάθμια πρόληψη:** Παρεμπόδιση με μέτρια ένταση που βασίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις μάθησης ή συμπεριφοράς των πιο εκτεθειμένων φοιτητών, συνήθως 5 έως 15% του φοιτητικού σώματος.

**Τριτοβάθμια πρόληψη:** Εξατομικευμένες παρεμβάσεις αυξημένης έντασης για μαθητές που παρουσιάζουν ελάχιστη ανταπόκριση στη δευτερογενή πρόληψη, συνήθως 1 έως 5% του φοιτητικού σώματος.

Σχήμα 2.2: RTI: Κλιμακωτές παρεμβάσεις συμπεριφοράς

ΕΠΙΠΕΔΟ	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
ΕΠΙΠΕΔΟ I ΚΑΘΟΛΙΚΟ, Όλοι οι Φοιτητές Συμμετέχουν	<b>Θετική Υποστήριξη Συμπεριφοράς:</b> Συχνή αναγνώριση για κατάλληλες συμπεριφορές, έλεγχο εγγύτητας, σήματα/νοήματα, ενσωμάτωση κατάλληλων ευκαιριών κίνησης, προβλέψιμη δομή, θετικές φράσεις και εμφανείς συμπεριφοριστικές προσδοκίες. <b>Ενσωματωμένο Κοινωνικό Πρόγραμμα Σπουδών:</b> Οδηγία σε προ-κοινωνικές συμπεριφορές και στάσεις. <b>Παρακολούθηση δεδομένων:</b> Μελέτη κλιματικών αλλαγών στο σχολείο, δεδομένα ISS / OSS, χαρτογράφηση συμβάντων, κλίμακες αξιολόγησης για συναισθηματικούς κινδύνους και κοινωνικές δεξιότητες.
ΕΠΙΠΕΔΟ II Συμπληρωματικό, Στοχοθετημένο, Βραχυπρόθεσμο Πρόγραμμα παρέμβασης	<b>Παρατηρήσεις, λειτουργικές αξιολογήσεις συμπεριφοράς (FBAs), Σχέδια συμπεριφοράς:</b> παρατηρήσεις στην τάξη για τον προσδιορισμό περιβαλλοντικών συντελεστών, προηγούμενων παραγόντων, παραγόντων διατήρησης, συχνότητα, πρότυπα σε θέματα ή απαιτήσεις καθημερινής εργασίας και εργασίας, σχέδια αυτοελέγχου ή ενίσχυσης. <b>Συμβουλευτική:</b> Στους τομείς των κοινωνικών δεξιοτήτων, της διαχείρισης θυμού, της δοκιμασίας του άγχους και των ομάδων φίλιας. <b>Παρακολούθηση προόδου δεδομένων</b>

<p>Βαθμίδα III Εντατική, Ατομική, Μακροπρόθεσμη παρέμβαση</p>	<p><b>Πλάνα Συμπεριφοράς και Συμβουλευτική Θεραπεία:</b> Εξατομικευμένη, μεγαλύτερη συχνότητα και ένταση, συχνά αντιμετώπιση πολλαπλών ζητημάτων ταυτόχρονα. <b>Σχέδια πολλαπλών οργανισμών:</b> Συντονίζονται με εξωτερικούς φορείς σχετικά με συμβουλευτικές υπηρεσίες, σχέδια συμπεριφοράς, φάρμακα, οικογενειακή θεραπεία, δικαιοσύνη ανηλίκων κ.λπ.; <b>Παρακολούθηση προόδου δεδομένων:</b> Ψυχολογική αξιολόγηση</p>
---	---

Πηγή: Joyce et al. (2010). "Εφαρμογή του Rtl για συμπεριφορικές και κοινωνικο-συναισθηματικές ανάγκες, K-12".

**Δύο προσεγγίσεις** για την παροχή παρεμβάσεων για την Βαθμίδα II και παραπάνω έχουν παρατηρηθεί στη βιβλιογραφία: **1) επίλυση προβλημάτων**, και **2) πρότυπο πρωτόκολλο θεραπείας ή παρέμβασης**. Τα δύο μοντέλα διαφέρουν κυρίως στη μέθοδο που χρησιμοποιείται για την επιλογή παρεμβάσεων για τους μαθητές. Το μοντέλο επίλυσης προβλημάτων χρησιμοποιεί εξατομικευμένες αξιολογήσεις που δημιουργούνται για κάθε φοιτητή που έχει ανάγκη παρέμβασης, με ειδικές στρατηγικές παρέμβασης που επιλέγονται με βάση μια συνεργατική εκτίμηση μαθητών που εκτελείται από το προσωπικό του σχολείου. Συγκριτικά, το πρότυπο πρωτόκολλο, όπως υποδηλώνει το όνομα, χρησιμοποιεί μια τυποποιημένη σειρά σταδιακά πιο έντονων στρατηγικών παρέμβασης μέσω των οποίων οι μαθητές κινούνται μέχρι να επιτύχουν τους επιθυμητούς μαθησιακούς στόχους.

#### ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΘΕΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Όταν χρησιμοποιείται σε επίπεδο σχολείου, (SWPBS) είναι μια προληπτική προσέγγιση

##### Βασικά Στοιχεία:

- ✓ **Πρόληψη** - Τα σχολεία πρέπει να επιδιώξουν να αποτρέψουν την προβληματική συμπεριφορά και όχι να αντιδράσουν σε κακή συμπεριφορά μετά την εμφάνισή τους.
- ✓ **Σχολική κουλτούρα και συμπεριφοριστικές προσδοκίες** - Τα παιδιά πρέπει να διδάσκονται την κατάλληλη κοινωνική συμπεριφορά στο σχολικό περιβάλλον, καθώς μπορεί να προέρχονται από διαφορετικό υπόβαθρο όπου οι κοινωνικές προσδοκίες ποικίλλουν.
- ✓ **Αναγνώριση κατάλληλης συμπεριφοράς** - Οι περιπτώσεις κατάλληλης συμπεριφοράς των μαθητών θα πρέπει να αναγνωρίζονται σε τακτική βάση.
- ✓ **Δεδομένα** - Τα σχολεία πρέπει να παρακολουθούν προσεκτικά τα δεδομένα σχετικά με τη συμπεριφορά των μαθητών και να τα χρησιμοποιούν για να ενημερώσουν τις αποφάσεις σχετικά με τις προσεγγίσεις των προβληματικών συμπεριφορών.
- ✓ **Επενδύσεις** - τα σχολεία και οι περιφέρειες πρέπει να επενδύσουν στο προσωπικό που εφαρμόζει το SWPBS μέσω της δημιουργίας ομάδων, πολιτικών και δομών δεδομένων, καθώς και να παράσχουν τη απαραίτητη χρηματοδότηση και διοικητική υποστήριξη.

Εικόνα 2.4: SWPBS - Πλαίσιο υποστήριξης συμπεριφοράς

ΕΠΙΠΕΔΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Πρώτο επίπεδο	Η πρώτη βαθμίδα αντιπροσωπεύει υποστήριξη για όλους τους φοιτητές της περιοχής ή του σχολείου. Περιλαμβάνει κυρίως "θετικά αναμενόμενες προσδοκίες, στρατηγικές για διδασκαλία προσδοκιών, υψηλά ποσοστά ενίσχυσης για συμμόρφωση με τις προσδοκίες και σαφείς ρουτίνες για την αύξηση της
Δεύτερη βαθμίδα	Οι υποστηρίξεις στο πλαίσιο της δεύτερης βαθμίδας είναι πιο στοχευμένες σε μικρές ομάδες φοιτητών που χρειάζονται περαιτέρω παρεμβάσεις για την επίτευξη επιθυμητών συμπεριφορικών αποτελεσμάτων. Οι στρατηγικές που χρησιμοποιούνται σε αυτό το επίπεδο περιλαμβάνουν την μικρή ομάδα διδασκαλίας στην αυτοδιαχείριση και την κοινωνική δεξιότητα
Τρίτη βαθμίδα	Η τρίτη βαθμίδα περιλαμβάνει υποστήριξη για μεμονωμένους μαθητές που εμφανίζουν χρόνια προβλήματα συμπεριφοράς. Το κύριο χαρακτηριστικό αυτού του επιπέδου είναι η «λειτουργική εκτίμηση της συμπεριφοράς» που αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη ενός «εξατομικευμένου θετικού προγράμματος παρέμβασης»

πηγής: Lewis (2005).

Τόσο το SWPBS όσο και το RTI στηρίζονται σε διαφοροποιημένες οδηγίες και οριοθετούν τις μαθητικές υποστηρίξεις σύμφωνα με τις γενικές, δευτερογενείς και τριτογενείς παρεμβάσεις.

παρακάτω παρέχουμε πρόσθετες λεπτομέρειες για τα βασικά στοιχεία του πρώτου, του δεύτερου και του τρίτου επιπέδου υποστήριξης.

#### ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΩΝ ΠΡΟΣΔΟΚΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ

- ❖ Σύμφωνα με το Κέντρο PBIS TA, το επίκεντρο της **πρώτης βαθμίδας** είναι ένα σύνολο «**κανόνων, ρουτινών και φυσικών ρυθμίσεων**» που καθιερώθηκαν από το προσωπικό του σχολείου για την πρόληψη συγκεκριμένων αρνητικών συμπεριφορών. Τέλος, η ομάδα SWPBS του σχολείου θα καθορίσει τον τρόπο αναγνώρισης των φοιτητών που ικανοποιούν τις προσδοκίες συμπεριφοράς.
- ❖ Ένα παράδειγμα δευτερεύουσας παρέμβασης της **δεύτερης βαθμίδας** είναι το **Check In / Check Out (CICO)**, το οποίο επίσης αναφέρεται ως Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Συμπεριφοράς (BEP), όπου οι μαθητές κάνουν check-in με έναν ενήλικα το πρωί, αποκτούν ένα φύλλο σημείων που φέρνουν όλη τη διάρκεια της σχολικής ημέρας και χρησιμοποιούν για να συλλέξουν πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις από τους εκπαιδευτικούς (με τη μορφή σημείων και θετικών σχολίων) και να κάνουν check out με έναν ενήλικα στο τέλος η μέρα. Χρησιμοποιείται ένα σύστημα επιβράβευσης σε συνδυασμό με το σύστημα CICO. Οι παραπάνω δραστηριότητες συνδυάζονται με την **τακτική γονική επικοινωνία** και τις **αξιολογήσεις καθηγητών / προσωπικού για την πρόοδο** των σπουδαστών.

- ❖ Η υποστήριξη στην **τρίτη βαθμίδα** αποτελείται συνήθως από δύο στοιχεία: **(1) λειτουργική αξιολόγηση συμπεριφοράς (FBA)** με σκοπό την καλύτερη κατανόηση της συμπεριφοράς και **(2) ανάπτυξη ενός εξατομικευμένου σχεδίου στρατηγικών παρέμβασης**, που μερικές φορές αναφέρεται ως σχέδιο υποστήριξης συμπεριφοράς (BSP) ή το σχέδιο παρέμβασης συμπεριφοράς (BIP).

**(1) Λειτουργική Αξιολόγηση Συμπεριφοράς (FBA):** «ένας συστηματικός τρόπος συλλογής πληροφοριών για τον προσδιορισμό μιας σχέσης μεταξύ προβληματικής συμπεριφοράς ενός παιδιού και πτυχών του περιβάλλοντος». Τέτοιες πληροφορίες μπορούν στη συνέχεια να χρησιμοποιηθούν για την εκπόνηση ενός σχεδίου παρεμβάσεων για την καλύτερη κάλυψη αναγκών του παιδιού.

Εάν το σχολείο αποφασίσει ότι χρειάζονται υποστήριξη τρίτου επιπέδου, πρέπει να συγκληθεί **ομάδα υποστήριξης οικογένειας, εκπαιδευτικών και άλλων παρόχων άμεσων υπηρεσιών**.

**(2) Ανάπτυξη εξατομικευμένου σχεδίου στρατηγικών παρέμβασης:** ενδέχεται να περιλαμβάνει προσαρμογές στο περιβάλλον που μειώνουν την πιθανότητα εμφάνισης του προβλήματος, εκπαιδευτικές δεξιότητες αντικατάστασης και οικοδόμηση γενικών ικανοτήτων, συνέπειες για την προώθηση θετικών συμπεριφορών και την αποτροπή προβλημάτων, και ένα σχέδιο διαχείρισης κρίσεων (αν χρειαστεί). » Αυτά τα βήματα πρέπει να βασίζονται σε προσεκτικά προγραμματισμένες διαδικασίες (που αναπτύσσονται πριν από την εμφάνιση) και να "επικεντρωθούν στην ταχεία αποδυνάμωση της συμπεριφοράς".